

El camí dels Dubots (Alcoi, Penàguila i Benilloba)
Ignasi Grau Mira

Publicación digital

Actuaciones arqueológicas en la provincia de Alicante. 2000

Editores

Fernando E. Tintero Fernández y M.ª José Rodríguez Manzanque y Escribano
Sección de Arqueología del Ilustre Colegio Oficial de Doctores y Licenciados
en Filosofía y Letras y en Ciencias de Alicante

Año de la edición: 2001

Depósito legal: A-772-2001

Nom de la intervenció:	El camí dels Dubots
Municipis:	Alcoi / Alcoy, Penàguila i Benilloba
Comarques:	L'Alcoià i El Comtat
Director:	Ignasi Grau Mira
Data de l'actuació:	05/2000
Coordenades localització:	Punt 1: 30SYH248854. Punt 2: 30SYH238853
Períodes culturals:	Ibèric i romà
Material dipositat:	Museu Arqueològic Municipal Camil Visedo Moltó d'Alcoi
Tipus d'intervenció:	Prospecció arqueològica

DESENVOLUPAMENT DE LA INTERVENCIÓ

Amb motiu de les obres de millora del camí rural que uneix les carreteres CV-785 i CV-709, vàrem realitzar treballs de prospecció arqueològica al seu entorn, especialment als trams que presumiblement serien afectats per dites obres. Aquestes tasques es van realitzar amb autorització de la Direcció General de Promoció Cultural i Patrimoni Artístic. Exp. N. Ref. 115/00.

L'àrea d'estudi és un sector de vessant entre la serra de l'Ull del Moro-la Serreta i les planes de les partides dels Dubots i les Puntetes, en la zona occidental de les valls del riu Frainós, als termes municipals d'Alcoi, Penàguila i Benilloba. La zona està configurada per terrenys de vessant i lloses compostes per materials margosos i argilencs, on discorren els cursos d'aigua que s'originen a la serra propera, com els barrancs de Grau, de Dubots o de l'Amagat. Les altituds d'aquests terrenys ronden al voltant dels 700-800 m s. n. m.

La zona està ocupada per abancaments amb cultius de fruiters i ametllers pertanyents a les tradicionals cases de camp o masos, que trobem a les rodalies del camí, com ara el mas de les Tres Pedres, el mas del Vicari, el mas de la Torreta i el mas de Barrachina.

Aquestes partides han estat objecte de prospeccions anteriors i exploracions que han proporcionat un bon nombre de troballes arqueològiques,

especialment d'època ibèrica i romana, jaciments vinculats a l'important poblat de la Serreta (Visedo, 1952; Martí i Mata, 1992). El sector objecte d'estudi, no obstant, transcorre per àrees de forts pendents, la qual cosa dificulta l'assentament humà que ha buscat els terrenys més planers situats a l'est del camí dels Dubots.

Fruit dels treballs de camp vàrem constatar un sòl jaciment que hem anomenat punt 1 i que a continuació descriurem. Junt a aquest jaciment volem presentar-ne un altre, que anomenem punt 2, del qual es tenia notícia anteriorment i que ara no ha ofert restes, però creiem d'interès afegir-lo.

PUNT 1. EL BARRANC DE L'AMAGAT

Els terrenys situats immediatament al sud del barranc de l'Amagat estan formats per parcel·les agrícoles de cultiu, en l'actualitat amb ametllers de recent plantació. La morfologia del terreny és de suaus vessants que descendeixen en sentit NO-SE on es disposen abancaments per suavitzar el desnivell.

En aquests camps de conreu s'hi localitza una dispersió de materials ceràmics que cobreix un àrea aproximada de 1500-2000 m², sense concentracions aparents de materials ni estructures constructives.

El registre material està compost per variats tipus ceràmics:

- Ceràmica fina romana. Un fragment de peu elevat de ceràmica de pasta rosada, dura, amb fractures rectilínies i vernís espès de color rosa. Pertany a les produccions de *terra sigillata* sudgàlica.
- Ceràmica pintada de tradició ibèrica realitzada amb torn, amb argila ocre ataronjada de textura fina; els tractaments superficials són acurats a base d'allisats i amb decoració pintada de color rogenc formada per fines bandes. Les formes que trobem són bàsicament recipients de magatzematge domèstic, com gerretes de tamany mitjà, identificades a partir d'alguns fragments de cos i especialment una base amb l'arranc del cos.
- Ceràmica comuna de tradició ibèrica, semblant a les anteriors però sense decoració. Les formes representades són també recipients de possible magatzematge, bàsicament fragments de cos, llevat d'una base de peu indicat amb l'arranc del cos.

- Ceràmica de cuina. Apareixen fragments de forma indeterminada realitzats amb pasta grollera pròpia de les olles de cuina.
- Fragment de cos d'un àmfora de forma i procedència indeterminada.
- Fragment de teula corba pertanyent a època moderna.

El registre ceràmic reconegut mostra un discret repertori que compona un aixovar mínim de tipus domèstic, doncs en ell trobem peces de cuina, magatzematge, transport i vaixela fina de taula, d'aquesta forma estan representades les peces necessàries per a garantir les necessitats d'un reduït nombre de persones, potser un nucli familiar. Per tot açò creiem que deu tractar-se dels vestigis d'un petit hàbitat que aprofitaria las possibilitats agrícoles de l'entorn, on trobem bones terres de conreu i un curs d'aigua que, encara que esporàdic, proporcionaria recursos hídrics suficients.

La cronologia que podem inferir pel registre és l'època altimperial, aproximadament segle I d. C. No coneixem restes d'estructures constructives, be perquè pogueren ser de materials fràgils i no s'han conservat, be perquè potser s'hi troben sepultades sota grosses capes de terra i no han aflorat a la superfície. També cap la possibilitat que aquestes ceràmiques foren vessats als camps des d'un hàbitat pròxim, junt amb altres deixalles de caràcter orgànic que es llançarien als camps per abonar els cultius.

PUNT 2. LA TORRETA

Durant la realització de treballs d'ampliació i millora del camí dels Dubots a l'any 1987, es produí la troballa d'uns materials ibèrics en obrir una xanca per la construcció d'una canalització lateral de la carretera al seu pas pel mas de la Torreta, a una altura d'aproximadament de 800 m s. n. m. Aquestes peces foren publicades per A. Ribera (1987) que assenyala l'aparició junt a unes taques de terra cendrosa.

Els materials en qüestió són una urna ceràmica de cos bitroncocònic i un fragment de punta de llança de ferro, així com una vareta de ferro de secció quadrangular.

Al nostre treball hem inspeccionat detalladament la zona, donats els antecedents coneguts, tanmateix els resultats han estat nuls, sense poder

detectar nous vestigis, per la qual cosa haurem de basar-nos en la notícia publicada.

Prenent com referència les mencions de la disposició de la troballa, concentrada en un paquet de sediment grisenc, i el tipus de peces, tan sols un petit recipient ceràmic acompanyat d'un arma i un altra peça de ferro, creiem versemblant que pogués tractar-se de les restes d'una possible necròpolis, doncs la forma d'aparició i els materials que componen el conjunt recuperat solen ser propis d'àrees de cementiri. Un altre element que ens indueix a valorar la possibilitat de que es tracte de les restes d'una necròpolis és el propi lloc d'aparició: als peus del vessant meridional del poblat de la Serreta i molt prop del lloc d'habitat al segle III a. C.

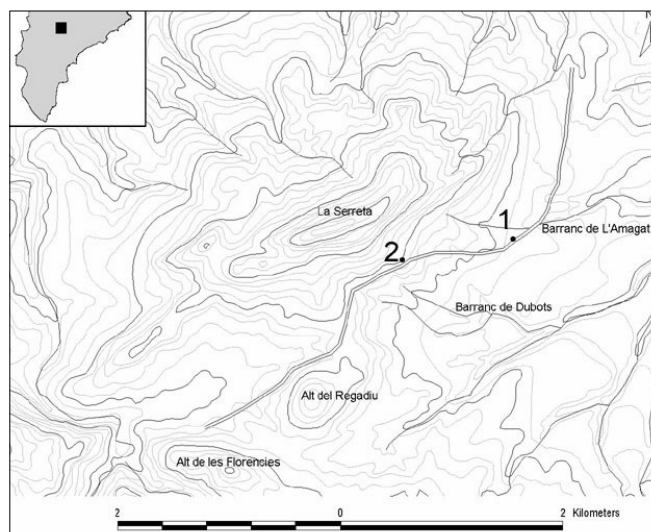
En definitiva, els treballs de prospecció realitzats han vingut a corroborar la presència de jaciments a l'àrea, sobre tot documentats a partir de vestigis ceràmics dispersos que deuen correspondre a petits llogarets de caràcter agrícola. No obstant, com hem assenyalat en línies precedents, el sector prospectat del camí dels Dubots, degut a la morfologia de vessant amb pendents mitjanes i fortes, acull menors possibilitats d'assentament i per tant documenta menor nombre de jaciments arqueològics.

BIBLIOGRAFIA

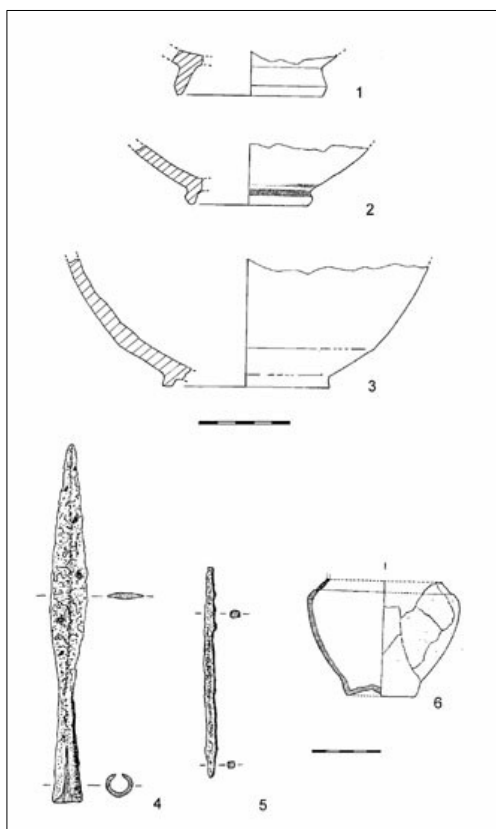
MARTÍ BONAFÉ, Mª A. i MATA PARREÑO, C. (1992): "Cerámicas de tipo fenicio occidental en las comarcas de L'Alcoià y El Comtat (Alacant)", *Saguntum*, 25, pp. 103-117.

RIBERA, A. (1987): "Uns materials ibèrics de Penàguila", *Revista de festes de Els Fontanals*.

VISEDO MOLTÓ, C. (1952): "Hallazgos arqueológicos en la comarca de Alcoi", *Archivo de Prehistoria Levantina*, III, pp. 155-158.

Localització de l'àrea d'estudi. 1: El barranc de l'Amagat. 2: La Torreta

Materials del barranc de l'Amagat: 1. *Terra sigillata* sudgàlica;
2. Ceràmica pintada de tradició ibèrica; 3. Ceràmica comuna de tradició ibèrica.
Materials de La Torreta: 6. Urna ceràmica de cos bitroncocònic; 4 i 5. Peces de ferro